

מסורת הש"ס

(א) ויבמות ד, טז. (ב) פסחים קי"ח. (ג) ג'א דתיתי מרזיא (ד) וכו"א בערוך ערך ד' ח'א. (ה) כריתות יא. ז"ק לב;. (ו) [תוספ' פ"ד], (ז) שנועות כח;. (ז) [תוספ' פ"ד], (ח) רש"א אין מלקין, (ט) ג"א שנקלה, (י) [מגילה י:ז], (י) [שמות כג] ט' [ע"ז יד:], (יא) וכן תלף כה ג] (יב) ג"ל בבל בחר מו"ע], (יג) דברים כה.

הגהות הב"ח
(א) גב' (מ"ט) מוס נקלה) תל"מ וי"ב ס"א אין זה: (ב) שם ת"ר אמדוהי לכשילקה יקלה פוטרין ובי' מנ"ד יקלה מלקין ובי' ולא שיקלה כבר כד"ד: (ג) תוס' ד"ה שניהם שוין בדיעי ומיהו:

הגהות הגר"א
[א] גב' לא יוסיף. נמחק וי"ב על אלה (וכ"ה בספריו): **[ב]** [רש"י ד"ה אין לי כי "לא" צ"ל יס"ו]: **[ג]** שם לא יוסיף. צ"ל על אלה:

מוסף רש"י
שאין חוסמין אומה. אין סותמין טעמיה לכותה להמיינם לו. אלא כוין אותו ומלן. חוסמין ליטנא דקרא נקט, דליף לה מלף מחסום (יבמות ד.). כל המבזה את המועדים. שטשה מלכזה בחולו של מועד, דכתיב את מה הנלות תשמו, ונפקא לן במסכת חגיגה (י"ח) איסור מלכזה בחולו של מועד (רשב"ם פסחים קי"ח). המקביל לשון הרע. שמקבלי ומאמיני על חכיו, אפי"ג דלקבוליה לא מיבעי ליה, למיתם ליה מיבעי דחמפרש במסכת נדה (סא) רשב"ם שם). קרי ביה גמי לא נראה צעירי דלא גרסינן ליה. דכולה משמע מלף תשא, כשנסמפר או מעיר הכי טסא צפוי שמע טא (שם).

התם רץ. ונמזה במססה זו וליכא ונקלה אחיך כיון שנקלה הכי הוא אחיך (שבוטות כח). כל חייבי כריתות שלקין. שהמיו כהן עדים על לאו שעמו כרת ולקו כד', נפטרו ידי כריתתם. שז' אין כ"ד של מעלה נפרעין (תפילה ד:).

אין חוסמין. אין מגערין זה שלף תאמר אי אפשר צו: **אם המועדות**. חולו של מועד: **הג המלוט** **ששומר**. מפרש בחגיגה (דף י"ח). אם בראשון ובשביעי הכי כבר אמור הא לא בלא להזהיר אלא על חולו של מועד שאסור צעשיית מלכזה: **אל תשא ירך עם רשע להיות עד חמס** (י"ט מעיר עדות שקר: **אנפקא**. כמו מיצק אציק ט': **במספר**. שתי רשעיות מאחריו: **אפילו יסירי כה ואפילו חסירי מדע**. דאין להקפיד בכך: **אי אמרם בשלמא דאפילו חסירי מדע**.

יכולין להעמיד בהן היינו דליתטריך כו' למזרו: **מכה מועטת**. כגון שאמדוהו לפחות מכה כסידור אחד: **אין לי אלא מכה רבה כו'**. רשא דברייתא הכי איתא בסיפרי(ט) אין לי אלא בזמן שמוסיפין על מנין ארבעים על כל אומד ואומד שאמדוהו בית דין מנין ת"ל [א] לא יוסיף מכל מקום מכה רבה אין לי אלא מכה רבה כו' אין לי דמיז על לא יוסיף אלא בזמן שהכה מכות הרבה על האומד מכות מועטות אפילו שתי מכות או אחת מנין דאסור להוסיף ת"ל לא יוסיף [ג] לא יוסיף להכותו על אלה על מנין האומד: **שהוא מכה רבה**. שניתן להכותו ט' בעל כורחו. כן נראה לרבי ובגשון אחר קיבל רבי: **ה"ג ת"ר** אחד האיש ואחד האשה צריעי ולא

במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש צריעי והאשה צמים וחכמים אומרים אחד האיש ואחד האשה צין צריעי צין צמים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה צריעי אמר רבי ילחק הא דקאמר רבי יהודה אחד האיש ואחד האשה צריעי הכי קאמר שניהם שוין צריעי. דמשנתקללו צריעי פטורין אצל צמים איכא פלוגתא: **קלא**. נתקלקל צריעי. וליטנא דקרא נקט ונקלה(ט) לשון זלוזל: **צין בראשונה צין צנים**. צין קודם שהכה כלל צין לאחר שהכה והיינו ראשונה הגצהה ראשונה שמגביה ידו להכות אם נתקלקל צאומה הגצהה מחמת פחד או שנתקלקל צהגצהה שניה דהיינו לאחר שהכה: **פוטרין אותו**. דנקלה קרינא ציה דהא קלה: **נפסקה הרלועה**. אם צהגצהה שניה נפסקה פוטרין אותו דהא נקלה צאומה הכלה שהכה ואם קודם שהכה נפסקה כשהריס ידו להכות אין זו קלה: **לכשילקה קלה**. פירושו לכשילקה יקלה שאמדוהו שאם ילקויה מיד יתקלקל צריעי פוטרים דפן יוסיף ונקלה כמיז דאין נותנין לו מכה שיקלה עליה מיד כך שמעתי אצל אמדוהו שלף יתקלקל עד לאחר המלקות מלקין אותו: **קלה תחלה**. קודם שקיבל שום הכאה מלקין אותו אחרי כן: **בתנ"י על אחת כמה וכמה**

שסנהן לו נפשו. דמדה טובה מרובה ממדת פורענות אחד מחמש מאות דצמדת פורענות כתיב (שמות כ) פוקד עון אצות על צנים על שלשים ועל רבעים ובמדה טובה כתיב (שם) עושה חסד לאלפים ומתרגמינן לאלפין דרי ארבעה דורות כנגד אלפים דורות היינו אחד מחמש מאות. מיעוט לאלפים אינו פחות משני אלפים וכל שכן אם כפשוטו דמשמע אלפים עד סוף כל הדורות: **דנסיב**. אחר כל העריות ונכרתו הנפשות העושות הרי חייב כרת על הנכשל בהן ונתן חיים למועד וצדל מהם דכתיב קודם העריות ושמרתם את חוקותי ואת משפטי וגו':

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

רבי יהודה אומר (בעיני יתירי כח ו) חסירי מדע. נ"ל דפליג אמנא קמא דאמר אין מעמידין כלל חסירי מדע דאין מדקדקין בדבר דצהא טעמא דגמרא אין נכון לכאורה לומר דלרבי יהודה מעמידין דוקא חסירי מדע:

שניהם שוין (א). ומיהו אשה אף צמים: **קלָה**. כל הנתקלקל צריעי איש ואשה משהגביה הרלועה להלקותו צראשונה או צשניה פוטרין אותו ואין מכין אותו כלל אצל נפסקה דוקא כי נפסקה צשניה שלקה אחת ולא שנפסקה צראשון קודם שלקה כלל:

גב' (א) מ"ט משום נקלה אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין לרצועה שהיא של עגל דכתיב יָארבעים יכנו וסמך ליה לֹא תחסום שור בדישו (ו) ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין ליבמה שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה דכתיב לא תחסום שור בדישו וסמך ליה כי ישבו אחים יחדו וגו' ואמר (ז) רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המבזה את המועדים כאילו עובד עכו"ם דכתיב יֵאלהי מסכה לא תעשה לך וסמך ליה את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיר עדות שקר ראוי להשליכו לכלבים דכתיב לִכלב תשליכון אותו וסמך ליה לֹא תשא שמע שוא וגו' קרי ביה גמי לא תשיא: ושתי רצועות וכו': תנא גשל חמור כדדריש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע וגו' אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר אבוס בעליו: ידה טפח וכו': אמר אביי שמע מינה כל חד וחד לפום גביה עבדינן ליה אמר ליה רבא אם כן נפיש להו רצועות טובא אלא אמר רבא אבקתא אית ליה כי בעי מיקטר ביה כי בעי מרפה בה: מלקין אותו וכו': מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר רשעה אחת מלפניו שתי רשעיות מאחריו: אין מלקין אותו וכו': אמר רב חסדא אמר רבי יוחנן מנין לרצועה שהיא מוכפלת שנאמר והפילו והא מיבעי ליה לגופיה א"כ לכתוב קרא יטוהו מאי הפילו **ש"מ** תרתי: המכה מכה בידו: תנו רבנן יאין מעמידין חונין אלא חסירי כח ויתירי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסירי מדע ויתירי כח אמר רבא בוותיה דרבי יהודה מסתברא דכתיב ילא יוסיף פן יוסיף אי אמרת בשלמא חסירי מדע היינו דצריך לאזהורי אלא אי אמרת יתירי מדע מי צריך לאזהורי ורבנן אין מוזרין אלא למזרו תנא כִּבשהוא מגביה בשתי ידיו וכשהוא מכה מכה בידו אחת כי היכי לִדליתה מדידה: והקורא קורא כו': תנו רבנן והגדול שבדיינין קורא השני מונה והשלישי אומר הכהו בזמן שמכה מרובה מאריך בזמן שמכה מועטת מקצר והא אנן תנן חוזר לתחלת המקרא ימצוה לצמצם ואי לא צמצם חוזר לתחלת המקרא תנו רבנן מכה רבה אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל [א] לא יוסיף אם כן מה תלמוד לומר מכה רבה לימד על הראשונות שהן מכה רבה: נתקלקל וכו': תנו רבנן אחד האיש ואחד האשה בריעי ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים וחכ"א אחד האיש ואחד האשה בין בריעי בין במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר רב נחמן בר יצחק שניהם שוין בריעי אמר שמואל לִכפתוהו הורץ מבית דין פטור מיתיבי קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרין אותו נפסקה רצועה בשניה פוטרין אותו בראשונה אין פוטרין אותו אמאי להוי כרץ התם רץ הכא לא רץ ת"ר לִאמדוהו לכשילקה (ט) קלה (ט) פוטרין אותו לכשיצא מבית דין קלה מלקין אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחלה מלקין אותו שנאמר (והכהו [וגו'] ונקלה ולא (ט) שלקה כבר בבית דין: **בתנ"י** לכל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם שנאמר ונקלה אחיך לעיניך כִּשלקה הרי הוא כאחך דברי רבי חנניה בן גמליאל ואמר רבי חנניה בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתנתן לו נפשו ר"ש אומר ממקומו הוא למד שנאמר וּנכרתו הנפשות העושות וגו' ואומר אשר

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

כג.

קבו א מיי פ"ב מהל' יבוס הל' יד סמג עשין כא טוש"ע מה"ע סי' קסה סעיף ד [ובצר אלפס תמונות סמוך לסוף פרק ז דף קלז]: **קבה** ב מיי פ"ו מהל' י"ט הל' טז: **קבט** ג מיי פט"ו מהל' סנהדרין הל' ח: **קל ד** ה מיי שם הל' ט: **קלא** ו ז מיי שם הל' יא: **קלב** ח מיי שם פט"ו מהל' ט: **קלג** ט י ב מיי שם הלכה ט: **קלד** י מיי שם הל' ז: **מ** [מיי] שם ופ"ב מהל' עדות הל"ד]:

תורה אור השלם
1. ארבעים יבנו לא יוסיף פן יוסיף להכותו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: דברים כה ג לא תחסם שור בדישו: דברים כה ד

3. כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם וכן אין לו לא תהיה אשת המת הוציאה לאיש וך יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה: דברים כה ה

4. אלה מסכה לא תעשה לך: שמות לז יז

5. את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות אשר צויתך למועד חדש הקאביב כי בחדש הקאביב קצאת ממצרים: שמות לז יח

6. ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכן אותו: שמות כב ל

7. לא תשא שמע שוא אל תשת ירך עם רשע להיות עד חקם: שמות כג א

8. ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן: ישעיהו א ג

9. ותהי אם בן הבות ורשע והפילו השפט והקדו לפניו כדי רשעתו במספר: דברים כה ב

10. כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות הקשות הקשות עמם:ויקרא יח כט

עין משפט ונר מצוה

קבו א מיי פ"ב מהל' יבוס הל' יד סמג עשין כא טוש"ע מה"ע סי' קסה סעיף ד [ובצר אלפס תמונות סמוך לסוף פרק ז דף קלז]: **קבה** ב מיי פ"ו מהל' י"ט הל' טז: **קבט** ג מיי פט"ו מהל' סנהדרין הל' ח: **קל ד** ה מיי שם הל' ט: **קלא** ו ז מיי שם הל' יא: **קלב** ח מיי שם פט"ו מהל' ט: **קלג** ט י ב מיי שם הלכה ט: **קלד** י מיי שם הל' ז: **מ** [מיי] שם ופ"ב מהל' עדות הל"ד]:

תורה אור השלם
1. ארבעים יבנו לא יוסיף פן יוסיף להכותו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: דברים כה ג לא תחסם שור בדישו: דברים כה ד

3. כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם וכן אין לו לא תהיה אשת המת הוציאה לאיש וך יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה: דברים כה ה

4. אלה מסכה לא תעשה לך: שמות לז יז

5. את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות אשר צויתך למועד חדש הקאביב כי בחדש הקאביב קצאת ממצרים: שמות לז יח

6. ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכן אותו: שמות כב ל

7. לא תשא שמע שוא אל תשת ירך עם רשע להיות עד חקם: שמות כג א

8. ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן: ישעיהו א ג

9. ותהי אם בן הבות ורשע והפילו השפט והקדו לפניו כדי רשעתו במספר: דברים כה ב

10. כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות הקשות הקשות עמם:ויקרא יח כט

מסורת הש"ס

(א) [והיות ת.], (ב) [תענית כג.], (ג) [כ"ב פסח, (ד) [סנהדרין פא.], (ה) שם מז.], (ו) [כתובות קג.], (ז) [נע"י לג.], (ח) [תענית יב.], (ט) [סנהדרין פא.], (י) [י"א א"ל ר"ע אלא מעתה אל תטמאו בכל אלה ובכולהו אין כו', (כ) [כתובות קה.], (כ"א) [פד.], (כ"ב ט.], (כ"ג) [סוכה מט.], (כ"ד) [ג"ז שס.], (כ"ה) [נע"י ובטלה], (כ"ו) [נע"י ראיתו מא רב אשי.], (כ"ז) [י"א מפטילום, (ק) [נכ"ח: גרמ.], (ר) [דברים לג] (ש) [תהלים סג], (ס"א) [נ"ל שמעמ.], (ס"ב) [דרש"י יתרו כן], (ס"ג) [פרשת ויחי.], (ס"ד) [גדלש"ת כו ד] [פסחים ט.], (ס"ה) [אטומה, (ק) [קבלה זז ח] [מכאן ש"ך סנהדרין דף ט] [זו טז] (י' [מכ"ה ג]

גליון הש"ס

גמ' שלא ירד לאומנות חבירו. עיין כ"ב דף כ ע"ב סנהדרין דף פא ע"א: שם אפי' ברבית עובר כוכבים כדלמא כנא מנינא דף ע ע"ב: שם דלמא באבדיה המתבקשת. סנהדרין דף קט ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמרא משמוע דמיס כגון ר"א בר' שמעון דלא שמע בזילתא דלורכא מרבינ:

מוסף רש"י

במטה של חבליים. דרך ציון, מפני שהיה אצוי רשע וזיכוהו לניניו כל כדי שתיקשרו האחרים, ולכבוד עצמו לא חש, ומפני כבוד אב נמי ליכא למישא. נשואי עצמן כחיי, בעושה מעשה עוון. נצוה צעניו, הוא עצמו נחמה ונמאס בפני עצמו, שלא חש לכבודו במוקס קידוש השם (סנהדרין יח). אהא בתענית עד שאבא לביתו. פסמיס שהיה אמר אלא בתענית כו' (תענית יב). שאינו מסתכל. כשהוא הולך על שפת הנהר (ושב"ס ב"ב יז). הוצאת המת והכנסת כלה. דכמיז כהו לכת, טוב ללכת אל בית אצל מלכת אל בית משתה (קבלת ז) אף שם ל"רך הנזע, לטעוד (נ"ל לספור) במהם נאה ולשמוח במדה נאה ולא להטיב קלות ראש בעצמו, וי"א אס ל"ך לבונו להולאת מת עני אל להכנסת כלה עטייה יעשה בנזעא, ולא לימא קמי מאן דלא ידע דעבדי קו, וכן מפרש בשאלמות דרב אחאי (סוכה סס). דברים שדרכן לעשותן בצנעא. כגון דקדק היתמא לעני כסתר שאין ל"ך להודיע לנאס אדם, מה שאין קן נחת ובכלה לפי שהחיים מתעסקין בזה וידועין שיהא משל מי (שם).

שית מאה וחד סרי. והיינו דכתיב (י תורה לזה לנו משה ושמים מפי

הגבורה הרי שית מאה ותלסרי: **מפי הגבורה שמענוס**. דכתיב^(א) אחת דבר אלהים ושמים וז (ב) שמענו במכילתא^(ב): **והעמידן על אחס עשרה**. שבתחלה היו לדיקים והיו יכולים לקבל עול מצות הרצה

אצל דורות האחרונים לא היו לדיקים כל כך ואס צאו לשמור כולן אין לך אדם שזוכה וצא דוד והעמידן כו' כדי שיזכו אס יקיימו י"א מצוות הללו וכן כל שעה דורות של מטה הולכין וממעטין אותו: **רב ספרא**. בשאלמות דרב אחאי^(ג) (שאלתא לו) והכי הוה עוצדא דרב ספרא היה לו חפץ אחד למכור וצא אדם אחד לפניו צעשה שהיה קורא ק"ש ואמר לו תן לי החפץ בך וכך דמים ולא ענהו מפני שהיה קורא ק"ש כסבור זה שלא היה רואה לימנו צדמים הללו והוסיק אחר תנאו לי בך יותר לאחר שסיים ק"ש אמר לו טול החפץ צדמים שאמרת בראשונה שצאותן דמים היה דעתי ליתנס לך: **(אף)** לא רגל על לשונו [כו']. לא רצה לשקר מתחלה שאמר אולי ימונשי [אבין] אלא שאמו הכריחמו ועל פי הדבור דכתיב^(ד) עלי קללתך בני ומתרגמינן אלי אתמאמר בנצוזה [דלא ייתון לוויטא עלך צרין] וחפרס לא **נשא על קרובו**. לא סגל חרפת קרובו: **נצוה צעניו נמאס**. הנמאס להקצ"ה נצוה הוא צעניו של אדם זה חזקיהו שנצוה היה צעניו אצוי שנמאס בעצודת כוכבים: **שגיריו צמטס של חבליס**. גמרא היא^(ה) ולא קרא: **(וקורא לו רבי רצו)**: ואפילו **לעובד כוכבים**. כדי שלא ימשוך ויצוה להלותו לישראל צדינית: **שחד על נקי לא לקח**. אפילו שחד שהיה ראשי ליקח: **כגון ר' ישמעאל צריני יוסי**. שהיה אריסו מציא לו משלו [קודס זמנו] ולא רצה ליקח כדי להיות לו דייק^(ו): **בצנע מעשקות**. שלא רצה לטוול לעצמו ראשית הגז שהציא לו אדם אחד שצא לדון לפניו אע"ג דהוה כהן רבי ישמעאל בן אלישע משום דממי כאליו עושקו לכהן שהיה רגיל זה ליתן לו מתנותיו: **אונס אונס משמוע דמיס**. אונס חתומה וסתומה בדבר זה שלא ישמע

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

בר.

זה דבר גנאי ושותק והיינו דמיס לשון שתיקה: **כגון רבי אלעזר רצני שמעון**. כהשוכר את הפועלים (צ"מ דף פד.): **לפנק ריחשא מאלודניה ואיתחזי לאיתמיה** בחלמא ואמר לה האי דשמעית בזילותא דלורכא מרבנן ולא מחאי דממצעי לי אלמא צחייו הוה רגיל לדקדק בךך ולפיכך הקפיד הקצ"ה עליו על אותו הפעם שלא מיחה: **זו הולאס המס והכנסס הכלה**. דכתיב צהו לכת טוב ללכת אל בית אצל מלכת וגו' (י): **צא ישעיה בן אמוץ**. כל שעה דורות של מטה היו מתמעטין: **חדל נא**. אותה צרכה שאמר משה וישכון ישראל בטח דדד עין יעקב כלומר אימתי ישכון ישראל בטח כשהיו לדיקים כעין יעקב: **מי יקוס יעקב**. מי יוכל להיות חסיד כיעקב כי קטן הוא קטנים הס הטובים שהיו לדיקים כיעקב:

מכאן ואילך מפיוש רצינו גרסוס הלון להרגיעו ישראל. שיהא להס מנוחה בגלותן: **בשופר גדול וגו'**. וצאו האזינים חלרין מלמד שלא יהו אצודים צין העובדי כוכבים: **כאצידה המסנכסס**. ונמלאת לאחר זמן: **כאפילס קשואין ודלוטעין**. שאוכלים מקמטס ומקמטס אין אוכלין: **מפלטיריו**. בית של רומי: **(ח)ומס לעוצרי לאונו כך**. שמשמחיס לעצודת כוכבים שלהס יושצים כהשקט ושלוה ישראל שעושין רצונו על אחת כמה וכמה שישלס להס שגר טוב: **קרעו צגדיסס**. דדינו ליעצד הכי: **והלל אוריה במקדס ראשון היס**. ככתוב בספור מלכים (י): **זכריס**. מנציאס אחרונים היה שהיה במקדס שני: **סלה הכסנז נצואסו של זכריס נצנצואסו של אוריס**. כלומר שפורענות שניצא אוריה שאמר ירושלים לעיים תהיה והר הצית לצמות יער ח נתקיים כמו קן עמיד להתקיים דברי ניחומים של זכריה שצינח בית המקדס כמהס דמינו אמן סלה:

הדרן עלך אלו הן הלוקין וסליקא לה מסכת מכות

נוער כפיו מתמוך בשוחד אותם אונס משמוע דמים ועוצם עיניו מראות ברע הולך צדקות זה אברהם אבינו דכתיב כי ידעתי למען אשר יצוה וגו' ודובר מישרים יזה שאינו מקניט פני חבריו ברבים מואם בבצע מעשקות כגון ר' ישמעאל בן אלישע נוער כפיו מתמוך בשוחד כגון ר' ישמעאל בר' יוסי אותם אונס משמוע דמים (ב) דלא שמע בזילתא דצורכא מרבנן ושתיק כגון ר' א'א ברבי שמעון ועוצם עיניו מראות ברע כדרבי חיאי בר אבא (ג) דאמר ר' חיאי בר אבא יזה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה וכתיב הוא מרומים ישכון [וגו'] בא מיכה והעמידן על שלש דכתיב הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם (ה') אלהיך עשות משפט זה הדין אהבת חסד זה גמילות חסדים והצנע לכת זה הוצאת המת והכנסת כלה והלא דברים קל וחומר ומה דברים שאין דרכן לעשותן בצנעא אמרה תורה והצנע לכת דברים שדרכן לעשותן בצנעא על אחת כמה וכמה חזר ישעיהו והעמידן על שתיים שנאמר כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה בא עמוס והעמידן על אחת שנאמר כה אמר ה' לבית ישראל דרשוני וחיו מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אימא דרשוני בכל התורה כולה אלא בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר וצדיק באמונתו יחיה אמר ר' יוסי בר חנינא ארבע גזירות גזר משה רבינו על ישראל באו ארבעה נביאים וביטלום משה אמר וישכון ישראל בטח ברד עין יעקב בא עמוס וביטלה [שנאמר] חדל נא מי יקום יעקב וגו' וכתיב יניחם ה' על זאת [וגו'] משה אמר ויבגוים ההם לא תרגיע בא ירמיה (ו) ואמר ה'הלך להרגיעו ישראל משה אמר פוקד עון אבות על בנים בא יחזקאל וביטלה ה'הנפש החוטאת היא תמות משה אמר ואבדתם בגוים בא ישעיהו (ז) ואמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו' אמר רב מסתפינא מהאי קרא ואבדתם בגוים מתקיף לה רב פפא דלמא כאבידה המתבקשת דכתיב תעיתי כשה אובד בקש עבדך אלא מסיפא [דקרא] ואכלה אתכם ארץ אויביכם מתקיף לה מר זוטרא(ד)למא כאכילת קישואין ודילוועין וכבר היה ר"ג ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא מהלכין בדרך ושמעו קול המונה של רומי מפלטה [ברחוק] מאה ועשרים מיל והתחילו בוכין ורבי עקיבא משחק אמרו לו מפני מה אתה משחק אמר להם ואתם מפני מה אתם בוכים אמרו לו הללו כושיים שמשתחווים לעצבים ומקטרים לעבודת כוכבים יושבין בטח והשקט ואנו בית הדום רגלי אלהינו שרוף באש

הלוק להרגיעו ישראל: וימיהו לא א 17. בצר חסד לאֱלֹפִים נִשָּׂא עֵין ופָּשַׁע וְחַטָּאת וְנִקְחָה לֹא יִנְקֶה פֶקֶד עֵין אֲבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בָּנִים עַל שְׁלֵשִׁים וְעַל רְבָעִים: שמות לו ז 18. חן כל תְּחַשְׁבוֹת לִי הִנֵּה כְנָפֶיךָ הָאֵב וּכְנָפֶיךָ הֵבֶן לִי הִנֵּה תִפָּסַח וְחַטָּאת וְאִכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֲדִיבֶכֶם: ויקרא כו לח 19. ואֲבִדְתֶּם בְּגוֹיִם וְאִכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֲדִיבֶכֶם: ויקרא כו לח 20. וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבְאִוֵּי הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר וְהַנְּדָדִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַשְׁמַחֵר לֵין בְּהָר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם: ישעיהו יז יג 21. תַּעֲיִיתִי כִּשְׂה אֲבִד בִּקֶּשׁ עֲבָדְךָ פִּי מִצְדִּיקְךָ לִי שְׁכַחְתִּי: תהלים קיט קנז

א [ומי פ"ה מהל' דעות הלכה יג]:

קלו ב מיי פ"ב מהל' מלכים הל' ה:

ג [ומי פ"ה מהל' מלטה הל"ב טו"ש"ע י"ד סי' קטו פסוק א]:

ד מיי פ"ו מהל' דעות הל"ח פ"ג מהל' חובל הל"ז טו"ש"ע חו"מ סי' תכ פסוק [טז]:

קלו ה מיי פ"ה מהל' חסורי ביאה הלכה כה סגמ לאוין קכו טו"ש"ע אה"ע סי' כה פסוק א:

- (א) מומור לךוד יי מי יגור באהלך מי ישכן בדר קדשן: (ב) הולך תמים ופצל צדק ודבר אמת בלבבו: (ג) לא רגל על לשנו לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא נשא על קרבו: (ד) נבזה בעיני נמאס ואת יראי יי יכבד נשבע להרע ולא ימר: (ה) כספו לא נתן בנשך וישרוד על נקי לא לקח עשה אלה לא ימוט לעולם: (ו) תהיה חסיד וישכן לו: (ז) יהי אברהם בן אברהם יי אל אברהם ויאמר אליי אני אל שדי והתהלך לפני ויהיה הקים: בראשית יז א 3. אנלי ימשינ אבי ויהיתי בעיני כמותעת והבאתי עלי קללה ולא בךרה: בראשית כו יב 4. אל תספואו בכל אלה הים: בבל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מןם: ויקרא יח כד 5. הולך צדקות ודבר מישרים מאס בביצע מעשקות נער בפיו ממחקר בשיחור אטם אונס משמע דמים ועצם עיניו מראות ברע: ישעיהו לג טו 6. כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך יי לעשות צדקה ומשפט למען הבריא יי על אברהם את אשר דבר עלי:בראשית יח יט 7. הוא מרומים ישכן מצדות סלעים משגבו לרמוו נתן מימיו נאמנים: ישעיהו לג טז 8. הגיד לך אדם מה טוב ומה יי דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך: מיכה ו ח 9. כה אמר יי שמרו משפט ועשו צדקה כי פרי קרבה ישעיתי לבוא וצדקתי להגלות: ישעיהו נו א 10. כי כה אמר יי לבית ישראל דרשוני ויהי: עמוס ד ז 11. הנה עפלה לא ישרה נפשו בו וצדיק באמונתו יחיה: חבקוק ב ד 12. וישכן ישראל בטח בךד עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש אף שמייו יערפו טל: דברים לג כח 13. ואמר אדני יי חדל נא מי יקום יעקב כי קטן הוא: עמוס ז ה 14. נחם יי על זאת לא תהיה אמר יי: עמוס ז ג 15. ובגוים יהם לא תרגיע ולא יהיה מנחם לבך רגלך ונתן יי לך שם לב רגו וכליון עינים ודאבון נפש:

- דברים כח סה
- כה אמר יי מצא חן במדבר עם שרידי חרב
- חן כל תְּחַשְׁבוֹת לִי הִנֵּה כְנָפֶיךָ הָאֵב וּכְנָפֶיךָ הֵבֶן לִי הִנֵּה תִפָּסַח וְחַטָּאת וְאִכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֲדִיבֶכֶם: ויקרא כו לח 18. וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבְאִוֵּי הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר וְהַנְּדָדִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַשְׁמַחֵר לֵין בְּהָר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם: ישעיהו יז יג 19. תַּעֲיִיתִי כִּשְׂה אֲבִד בִּקֶּשׁ עֲבָדְךָ פִּי מִצְדִּיקְךָ לִי שְׁכַחְתִּי: תהלים קיט קנז